

Sygn.akt III AUa 177/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Barbara Orechwa-Zawadzka Sędziowie Teresa Suchcicka

Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 lipca 2020 r. w B.

sprawy z odwołania S. A. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 stycznia 2020 r. sygn. akt IV U 2319/19

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,

II. odstępuje od obciążania S. A. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

T. B. O. B. S. - J.

Sygn. akt III AUa 177/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 28 sierpnia 2019 r. odmówił S. A. (1) prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wskazał, że spełnił on wszystkie wymagania dotyczące przyznania spornego świadczenia poza warunkiem rozwiązania stosunku pracy z przyczyny dotyczących zakładu pracy, który jest określony w art. 2 ust. 1 pkt 2 Ustawy dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

W odwołaniu od tej decyzji S. A. (1) wniósł o przyznanie mu świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu wskazał, że do rozwiązania stosunku pracy doszło w wyniku wypadku przy pracy, czyli z przyczyn, które jego nie dotyczyły.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 9 stycznia 2020 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał S. A. (1) prawo do świadczenia przedemerytalnego od 21 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że S. A. (1) pracował w (...) sp. z o.o. Oddział w W.. 2 czerwca 2017 r., wykonując czynności z użyciem piły tarczowej, poślizgnął na ścinku i uderzył łokciem w blat stołu pilarskiego, w wyniku czego jego dłoń dostała się pod osłonę pilarki, która uszkodziła palce prawej ręki. Jako przyczynę wypadku uznano m.in. nieszczelność

dolnej osłony. W wyniku wypadku odwołujący stał się niezdolny do świadczenia pracy i z tego powodu 30 listopada 2018 r. pracodawca rozwiązał z nim umowę o pracę.

Sąd wskazał, że sporna pomiędzy stronami była tylko jedna z przesłanek przyznania świadczenia, a mianowicie, czy do rozwiązania stosunku pracy doszło z przyczyny dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Warunek ten został określony w art. 2 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. Przepis ten zawiera odesłanie do 2 ust. 1 pkt 29 lit. a Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Z kolei Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1969), do której odsyła art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, nie definiuje przyczyn niedotyczących pracownika. Przyjmuje się jednak, że przyczynami niedotyczącymi pracownika są wszystkie okoliczności niezwiązane z jego cechami psychofizycznymi i sposobem wywiązywania się przez niego z obowiązków pracowniczych, a zatem przyczyny leżące po stronie pracodawcy i inne obiektywne, które nie leżą po stronie pracodawcy, ale również nie leżą po stronie pracownika, a które jednak stanowią wyłączną przyczynę rozwiązania stosunku pracy jako niedotyczącą pracownika. Z kolei przyczyny dotyczące pracownika są to okoliczności związane ze sposobem wykonywania przez niego pracy oraz jego osobą (psychiczną i fizyczną możliwością świadczenia pracy). Przyczyny te mogą być niezawinione przez pracownika.

Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie doszło do rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika. Powodem rozwiązania stosunku pracy była w istocie utrata zdolności do świadczenia pracy na powierzonym stanowisku w wyniku wypadku przy pracy. Co więcej do wypadku przy pracy nie doszło z winy pracownika, gdyż nastąpił on wskutek poślizgnięcia się na ścinku i nieszczelności osłony. Sąd Okręgowy uznał zatem, że do wypadku przy pracy, a w konsekwencji do rozwiązania stosunku pracy z powodu stanu zdrowia spowodowanego wypadkiem doszło z przyczyn nieleżących po stronie pracownika. Zdaniem Sądu tym samym została spełniona dyspozycja normy z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Sąd wskazał również, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 11 lipca 2017 r. (I UK 291/16) wykładnia celowościowa przepisów ustawy z 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych prowadzi do wniosku, że prawo do świadczenia przedemerytalnego służy zapewnieniu wsparcia socjalnego osobom, które utraciły źródło utrzymania nie ze swojej winy i które ze względu na wiek nie są w stanie skutecznie konkurować na rynku pracy do dnia nabycia uprawnień emerytalnych. Sąd uznał, że specyficzna sytuacja odwołującego (okoliczności towarzyszące rozwiązaniu z nim stosunku pracy) wprost wpisuje się w cel uchwalenia tej ustawy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2148) poprzez błędne uznanie, że stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy, a poprzez to został spełniony jeden z warunków do przyznania prawa do świadczenia, w sytuacji gdy pracodawca wskazał w świadectwie pracy art. 30 § 1 pkt 2 Kodeksu pracy. Wskazując na ten zarzut, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania. Ponadto wniósł o rozpoznanie apelacji na posiedzeniu niejawnym.

Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy znalazły należyte oparcie w materiale sprawy, dlatego Sąd Apelacyjny przyjął je za własne. Sąd Apelacyjny nie zaakceptował jednak stanowiska Sądu pierwszej instancji co do tego, że rozwiązanie ze S. A. (2) nastąpiło z przyczyn niedotyczących pracownika.

Sąd Okręgowy słusznie wskazał, że art. 2 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych w zakresie rozumienia użytego w ustawie pojęcia „rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy” odsyła do przepisów Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 29 tej ustawy przyczyną dotyczącą zakładu pracy jest: a)

rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników; b) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych; c) wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w przypadku śmierci pracodawcy lub gdy odrębne przepisy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w wyniku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy; d) rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika na podstawie art. 55 § 1¹ Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy z uwagi na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika. Sąd Okręgowy słusznie rozważał zaistnienie przesłanki z art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. a tej ustawy, ponieważ rozwiązanie stosunku pracy z odwołującym nie obejmowało sytuacji, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. b i c tej ustawy, ani też stosunek pracy nie został rozwiązany z przez pracownika z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika, o czym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. d tej ustawy. Istotne zatem było ustalenie, co należy rozumieć przez rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. a tej ustawy.

Przyczyny niedotyczące pracownika są to wszelkie okoliczności, będące przyczyną rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy, ale niezwiązane z osobą pracownika. Z kolei, jak słusznie wywiódł Sąd Okręgowy, przyczyny dotyczące pracownika są to okoliczności związane ze sposobem wykonywania przez niego pracy oraz jego osobą, a także psychiczną i fizyczną możliwością świadczenia pracy, w tym niezawinioną przez pracownika. Oznacza to, że fizyczna niezdolność do wykonywania pracy na danym stanowisku, nawet niezawiniona, jest okolicznością związaną z osobą pracownika, a zatem mieści się w pojęciu „rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracownika”. Niezdolność pracownika do pracy na danym stanowisku stanowi zarazem powód „rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracodawcy”.

Występująca u odwołującego niezawiniona niezdolność do pracy uniemożliwiała mu wykonywanie pracy na stanowisku operatora maszyn. Rozwiązanie z odwołującym stosunku pracy nastąpiło zatem z powodu okoliczności, która dotyczy jego, a nie pracodawcy. Nie została zatem spełniona wynikająca z art. 2 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych przesłanka rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracodawcy. Zarzut organu rentowego o naruszeniu tego przepisu okazał się zatem zasadny i spowodował zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie odwołania, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (punkt I sentencji wyroku).

Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążenia S. A. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za drugą instancję, o czym orzeczono zgodnie z art. 102 k.p.c. (pkt II sentencji wyroku). Orzekając w tym zakresie, Sąd Apelacyjny miał na uwadze to, że wskutek wypadku przy pracy odwołujący stracił stałe źródło dochodów i nie podjął jeszcze żadnej pracy. Ponadto prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z 26 lutego 2019 r. (IV U 1486/18) oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z 22 października 2018 r., odmawiającej przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Obciążenie odwołującego kwotą kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego byłoby zatem dodatkowym obciążeniem finansowym.

T. B. O. B. S.-J.